

Preek over 1 Korintiërs 1: 4-8 en Matteüs 2: 1-12
Zondag Epifanie, 2 januari 2011, Schoonhoven.

Gemeente van Christus,

We hebben het vanmorgen, op de eerste zondag van 2011, over **goud**. Goud staat wereldwijd voor: zuiverheid, schoonheid, status, rijkdom. En stabiliteit. Als het economisch minder gaat, vluchten de beleggers in goud. Dat is in 2010 massaal gebeurd. Goud voedt niet alleen onze hebzucht, het voedt ook onze verbeelding en creativiteit. We maken er huwelijksringen van. Of de prachtigste religieuze voorwerpen.

In het Catharijneconvent in Utrecht wordt op dit moment een expositie gehouden die **Goud** heet. Het moet, zo hoorde ik, een fascinerende expositie zijn over goud in religie en cultuur.

De evangelist Matteus vertelt ons dat de drie wijzen de pasgeboren Jezus niet alleen wierook en mirre maar ook **goud** aanboden.

De kerstmusical van de kinderen van de Hoeksteen was een heel mooie moderne bewerking van het verhaal van de drie wijzen. De musical heette **De Gouden Beker**.

Op oudejaarsavond begon Guido Weijers zijn oudejaarsconferentie gekleed in een **een gouden pak**. Volgens hem ging het in 2010 maar om één ding, en dat was geld. En dat, terwijl volgens de grappenmaker geld echt niet gelukkig maakt. Overigens bedankte hij de bezoekers van zijn show wel telkens dat ze een kaartje hadden gekocht. Hij zei ook wel mooie dingen, zoals: *Wij mensen zijn zo gericht op meer en meer, dat we niet goed zien wat we al hebben*. Er moet vaak iets gebeuren, iets vervelends, voor we inzien hoe rijk we al die tijd al zijn geweest! *In het donker zie je de dingen beter*. Dat maakte zijn clichés over *geld dat niet gelukkig* maakt weer een beetje goed.

Even stilstaan en je realiseren hoe rijk we eigenlijk zijn. En hoe gezegend. Dat zouden we misschien wel wat vaker kunnen doen, in plaats van mopperen en zeuren over van alles en nog wat... Zeker in een land als Nederland dat nog altijd hoog scoort op de lijstjes waarin de welvaart van landen wordt gemeten, of het welbevinden van de bevolking.

Soms moeten we elkaar opnieuw aanzeggen hoe rijk we zijn. (Misschien is dat wel een aardige definitie van *preken*: preken is elkaar aanzeggen hoe rijk wij zijn.) Guido Wijers in zijn gouden pak deed dat gisteravond op zijn manier. De apostel Paulus deed lang geleden hetzelfde in de eerste brief die hij schreef aan de gemeente van Korinthe. Hij begint de brief heel vriendelijk en positief. Terwijl hij al weet dat er heel wat onrust en geestelijke armoede heerst in de jonge gemeente van Korinthe. Dat komt allemaal lter in de brief aan de orde. Maar Paulus zet opmerkelijk positief in. *Ik dank mijn God altijd voor u, omdat hij u in Christus Jezus zijn genade heeft geschonken. Door hem bent u in elk opzicht rijk geworden.*

Voordat Paulus op allerlei kwesties ingaat, zegt hij eerst dit: zie nu toch eens hoe goed we het hebben, hoe rijk we zijn met elkaar. Waaruit bestaat die rijkdom? Die rijkdom bestaat uit *de genade die God ons in Christus Jezus heeft geschonken*.

Er is een bijzonder schilderij van de Duitse schilder Emil Nolde, die leefde van 1867 tot 1956. Emil Nolde geldt als een belangrijke expressionistische schilder. Dit schilderij, *De aanbidding van de wijzen*, maakt deel uit van een serie schilderijen over het leven van Jezus.

(Zie: www.lessing-photo.com/dispimg.asp?i=40170425+&cr=2828&cl=1)

Het Kind dat oplicht staat centraal in dit schilderij, maar het bijzondere is dat het niet in de schoot van Maria ligt, maar in de schoot van een van de wijzen. Een van de wijzen koester het kind, terwijl een ander vertederd toekijkt. De derde wijze heeft vanuit het donker zijn blik gericht op Maria. Emil Nolde gaat vrij om met het verhaal van de drie wijzen, want op zijn schilderij zijn het niet de wijzen die het kind aanbidden, maar is Maria degene die aanbidden neerknielt. (Al lijkt het erop dat bevalling haar wel een stevige rugpijn heeft bezorgd.) Ook de geschenken van de wijzen: wierook, mirre en **goud**, zijn niet afgebeeld. Dat is bewust gedaan. Daarmee wil schilderij ons zeggen: de ware schat, dat zijn niet die kado's... wierook, mirre, goud... de ware schat, **het ware goud** - dat is het Kind. Dat is Gods Zoon op aarde. En die drie wijzen hebben misschien wel schatten *gegeven*, maar ze hebben vooral een schat *ontvangen*. Door te geven zijn ze rijker geworden. Want door te geven werden hun handen leeg om te ontvangen. Kijk hoe gelukkig en vertederd ze naar het kind kijken! Zo gelukkig en vertederd kan geen geld of goud ter wereld een mens maken. Ze hebben de ware schat *gevonden*. Beter nog: de ware schat is hen in de schoot geworpen. Als een godsgeschenk.

Dit schilderij biedt niet alleen een verrassende visie op het verhaal van de drie wijzen, maar ook een prachtige illustratie bij de woorden die Paulus schreef aan de christenen van Korinthe: *Ik dank mijn God altijd voor u, omdat hij u in Christus Jezus zijn genade heeft geschonken. Door hem bent u in elk opzicht rijk geworden*.

+++

De door de kerk gegeven naam van deze zondag is: **Epifanie**: = verschijning of openbaring van de Heer.

Paulus gebruikt een ander woord: hij gebruikt het woord **apocalyps**, dat ook openbaring of onthulling betekent. Volgens Paulus is de **apocalyps** het geheel van de heilsgeschiedenis dat vooral twee beslissende **apocalyptische momenten** kent.

Dat eerste **apocalyptische moment** is als God zijn heerlijkheid in een kind openbaart, de geboorte van Jezus.

Het tweede **apocalyptische** moment is de verschijning die nog uitstaat: de wederkomst. (Tussen die twee grote momenten kunnen dagelijks kleine apocalypsen of epifanieën plaats vinden, die verwijzen naar de grote twee aan het begin en het eind. Paulus eigen verlichtende ervaring op weg naar Damascus bijvoorbeeld.)

In 1 Kor 1: 7 hoorden we Paulus zeggen: ... *hierdoor* (door de rijkdom die wij hebben in Christus Jezus)... *hierdoor ontbreekt het u, terwijl u op de apocalyps van onze Heer Jezus Christus wacht, aan geen enkele gave van de geest*. In hoofdstuk 12 van de brief somt Paulus deze gaven van de geest, deze chrismata op. Dan legt Paulus uit waaruit onze rijkdom, onze rijkdom-in-Christus bestaat. Die rijkdom bestaat heel concreet uit: wijsheid, onderwijs, geloof, kracht om te genezen, de kracht om wonderen te verrichten, de gave van de profetie, inzicht, en klanktaal/taal van het geloof. Allemaal gaven van de Geest om het wachten vol te houden. *Al deze gaven worden geschonken door een en dezelfde Geest, die ze aan iedereen afzonderlijk toebedeelt zoals hij wil*. (I Kor. 12:11)

In de visie van Paulus leven wij tussen twee grote momenten van epifanie of apocalyps: de komst en de wederkomst van Christus. In de tussentijd moeten wij het zien uit te houden. Valt ons dat zwaar? Vaak wel. Wachten valt ons zwaar. En als het zwaar wordt, krijgen mensen het vaak moeilijk met elkaar. In de jonge kerk van Korinthe is er al snel sprake van verschillende visies, van onenigheid, - armoede dus. Maar ook al leven wij dan in een tussentijd... wij zijn niet armoedig. Wij zijn rijk. **Wij hebben goud in handen: Christus Jezus**, van wie wij allerlei geestesgaven hebben gekregen, *aan iedereen afzonderlijk toebedeelt zoals hij wil*, om het wachten vol te houden. Vergeet niet hoe rijk wij zijn.

In die tussentijd waarin wij leven is er eergisteren een getal versprongen. Het jaar 2010 ging over in het jaar 2011. Wij staan aan het begin van een nieuw jaar. U zult allemaal uw eigen verwachtingen hebben van het nieuwe jaar. Uw eigen hoop, uw eigen zorgen, uw eigen verlangens.

Van de drie wijzen kunnen we leren hoe belangrijk is dat ons handen en harten eerst leeg moeten worden, willen ze kunnen ontvangen.

Paulus helpt ons om vooral niet te vergeten hoe rijk wij al zijn. Wij hoeven geen verre reizen meer te maken als de drie wijzen om God te vinden. God heeft ons al gevonden. Hij heeft ons zijn Rijkdom al aangeboden in de gave van Zijn Zoon. Hij heeft ons door Jezus alle geestesgaven al gegeven die wij nodig hebben om staande te blijven in deze wereldtijd. We hoeven ons hart en onze handen alleen maar voor Hem te openen. En wij weten weer hoe rijk wij zijn.

In 2009 overleed Martin Bril, bekend schrijver en dichter. Stond niet bekend als een fervent gelovige. Maar in het volgende gedicht herkende ik de apocalyptische momenten en de rijkdom waarvan Paulus al sprak.

*Wat we willen:
Momenten
van helderheid
Of beter nog:
Van grote klaarheid*

*Schaars zijn die momenten
En ook nog goed verborgen*

*Zoeken heeft dus
nauwelijks zin, maar
Vinden wel.*

*De kunst is zo te leven,
dat het je overkomt.*

Laten wij elkaar voor het jaar 2011 deze kunst, deze levenskunst van harte toewensen.

Amen
DS. F.W. Verbaas